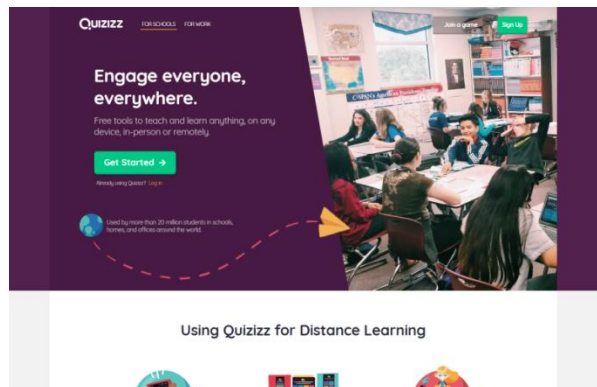

Структура и ток првог часа (обрада наставне јединице)

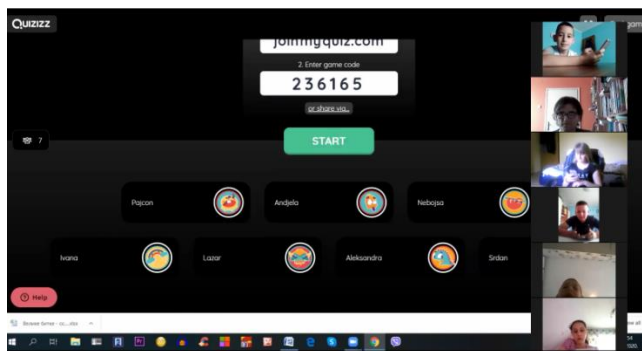
1. корак: Припрема ученика за час

Ученици се налазе у виртуелној учионици на Зум (Zoom) платформи за видео-конференцију. Осим уређаја, помоћу којих су пријављени на систем, ученици имају и паметне телефоне. За интелектуално-емоционалну припрему и увод у предстојеће активности послужиће онлајн квиз знања *Србија Немањића* – Квизиз (Qizizz - <https://quizizz.com>) (Слика 1). Линк ка квизу: <http://skr.rs/pom>

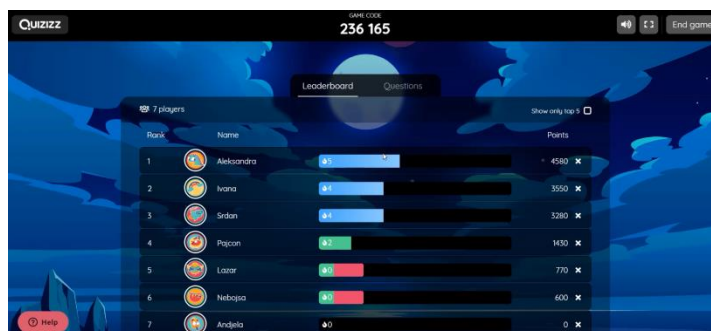
Слика 1. *Quizizz* – веб алат за креирање квизова знања

У овом алату припремљено је 12 питања која се односе на наставне садржаје који су обрађени у претходним лекцијама. Циљ квиза знања је да се пробуди такмичарски дух ученика, подигне мисаона активизација, појача мотивација и обнове садржаји из претходних лекција који су у директној вези са предстојећим активностима. Он може да омогући природно и логично повезивање новог градива са већ познатим чињеницама као и да створи повољну радну атмосферу, да покрене, одушеви, јер је то нарочито важно за даљи ток часа. Све потребне податке ученици виде на екрану свог рачунара на Зум (Zoom) платформи. Помоћу паметних телефона одлазе на линк (<https://join.quizizz.com>), уносе генерисани ПИН код, своје име и пријављују своје учешће (Слика 2).

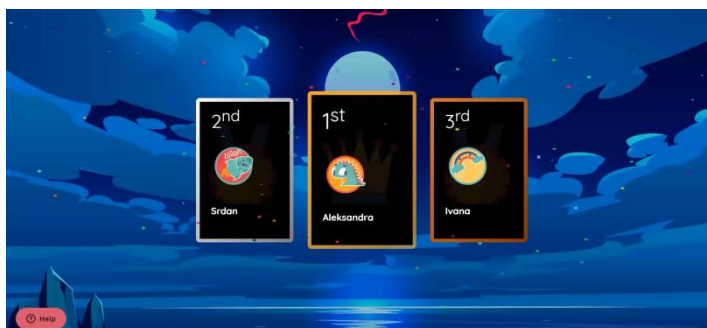
Слика 2. Пријава учешћа

Након пријаве, почиње реализација квиза знања (Слика 3). Вредност овог квиза је у томе што сваки ученик добија прилику да одговара сопственим темпом. Не мора да се ограничи време за одговор и није потребно да се чекају ученици који још нису одговорили. Ученици не морају да мисле на брзину. На тај начин спорији ученици нису фрустрирани и не осећају се лоше због тога што им за одговарање треба више времена.

Слика 3. Реализација квиза

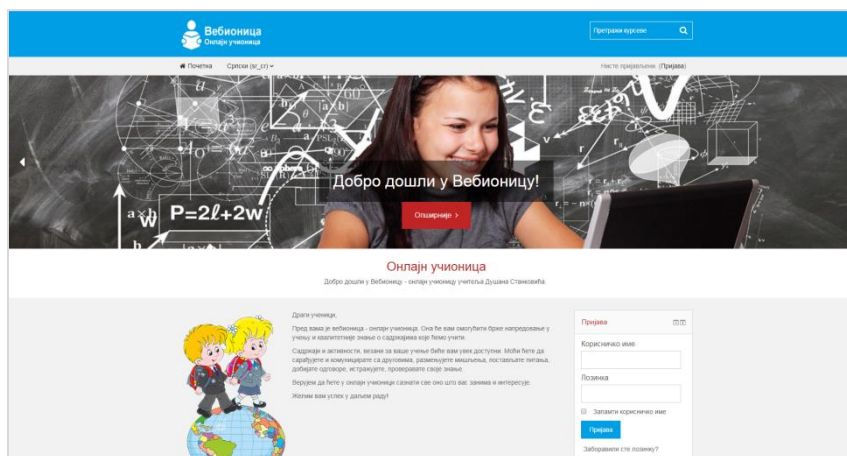
На крају се проглашава победник (Слика 4). Систем омогућава да се преузме и датотека у којој се налази детаљан извештај о резултатима у целини, али и за сваког појединачног ученика.

Слика 4. Проглашење победника

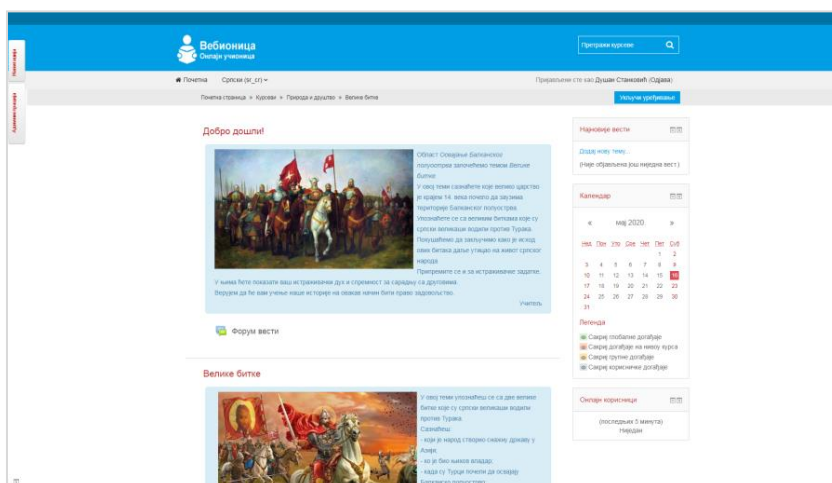
2. корак: Истицање циља часа: Велике битке

Ученици су и даље на Зум (Zoom) платформи. Објашњавам им да ће се током овог и наредног часа самостално и у сарадњи са друговима и учитељем упознати са две велике битке које су српски великаши водили против Турака. Ученици отварају нову картицу у веб прегледачу свог уређаја, укуцавају адресу и долазе на почетну страну Мудл (Moodle) платформе на којој се налазе упутства и сви материјали за рад (Мудл платформа учитеља - <https://lms.dusanstankovic.in.rs>) . Због лакшег сналажења, на насловној страни је остављен само један доступан курс – *Велике битке*. (Слика 5). Курсу се може прићи и у улози госта.

Слика 5. Почетна страна Мудл платформе

Помоћу корисничких имена и лозинки ученици се пријављују на систем и приступају лекцији *Велике битке*. У оквиру лекције налазе се сва неопходна упутства, ресурси и активности за рад (Слика 6).

Слика 6. Наставна јединица *Велике битке*

3. корак: Самостално проучавање лекције

Ученици у наставку раде самостално, према упутствима. Радећи сам, ученик, више него у било ком другом облику наставног рада, развија своју самосталност, одмерава оспособљеност за рад, продубљује афинитет према раду, стиче самопоуздање и развија своје радно стваралаштво. Ученици садржаје проучавају самостално, у складу са својим могућностима и потребама, а наставник за то време прати активности и пружа подршку појединим ученицима којима је то потребно. Осим подршке коју пружа учитељ, важна је и подршка коју асинхроним и синхроним путем пружају и другови из одељења – вршњачко учење. На овај

начин остварују се бољи педагошки ефекти, јача се самопоуздање, осећај припадности групи и социјална интеракција.

На почетку лекције ученицима се обраћа учитељ и пружа важне информације.

Ученици се прво упознају са садржајима које ће учити:

- који је народ створио снажну државу у Азији;
- ко је био њихов владар;
- када су Турци почели да освајају Балканско полуострво;
- ко је први схватио турске намере;
- ко се први сукобио са Турцима;
- када, где и како се одиграла Маричка битка;
- ко је био на путу даљег турског освајања;
- када, где и како се одиграла Косовска битка;
- у каквом је положају била Србија након Косовске битке.

Након тога почињу да проучавају доступне материјале и реализују предвиђене активности.

Рад је у потпуности индивидуализован, јер је ученицима дата слобода да свој рад прилагоде сопственим могућностима и потребама. Учитељ је у сваком моменту ту, да помогне, уколико се за то укаже потреба.

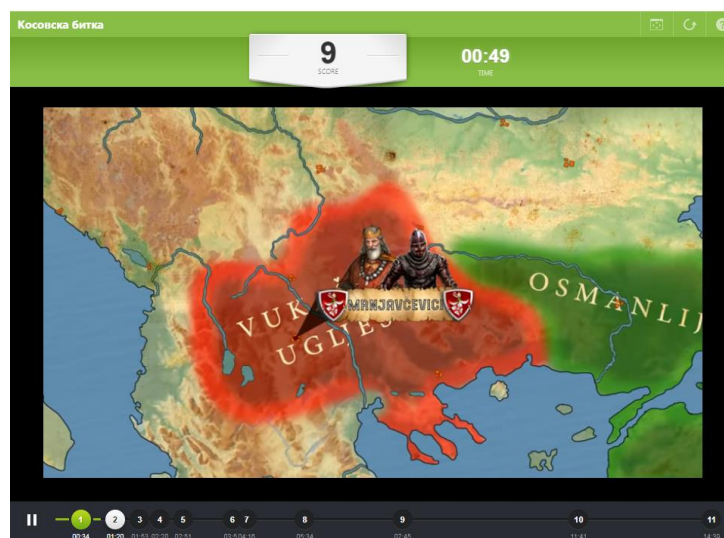
Пред ученицима се налазе следећи задаци који су везани за лекције:

1. Погледај лекцију *Маричка битка*. Буди пажљива/пажљив, јер ће се лекција прекидати и од тебе се очекује да тада даш тачне одговоре на постављена питања.
2. Погледај лекцију *Косовска битка*. Буди пажљива/пажљив, јер ће се лекција прекидати и од тебе се очекује да тада даш тачне одговоре на постављена питања.

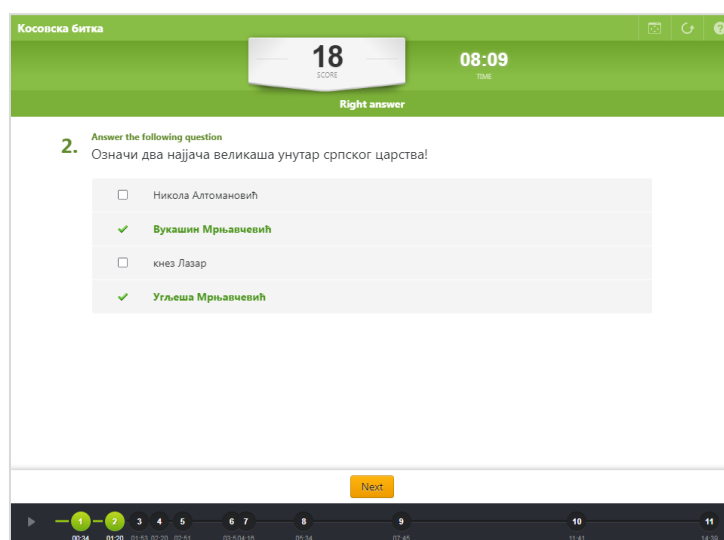
Ове две лекције су видео-анимације, које су у онлајн алату Едукаплеј (Educaplay) генератору образовних игара (<https://www.educaplay.com>), претворене у квиз видео-лекције. Лекција се у одређеним моментима прекида, а од ученика се тражи да одговори на постављено питање. Одмах добија повратну информацију, након чега може да иде даље. Видео обједињује текст, слику, звук, видео, тако да је код ученика приликом рада ангажовано више чула.

Видео лекција/квиз: Маричка битка – <http://skr.rs/poN>

Видео лекција/квиз: Косовска битка – <http://skr.rs/poG>

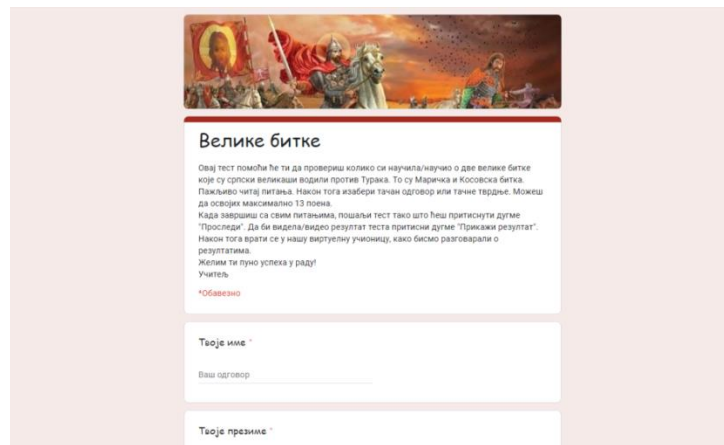
Слика 7. Детаљ из лекције

Слика 8. Питање у лекцији

4. корак: Евалуација постављених циљева/исхода - вредновање рада

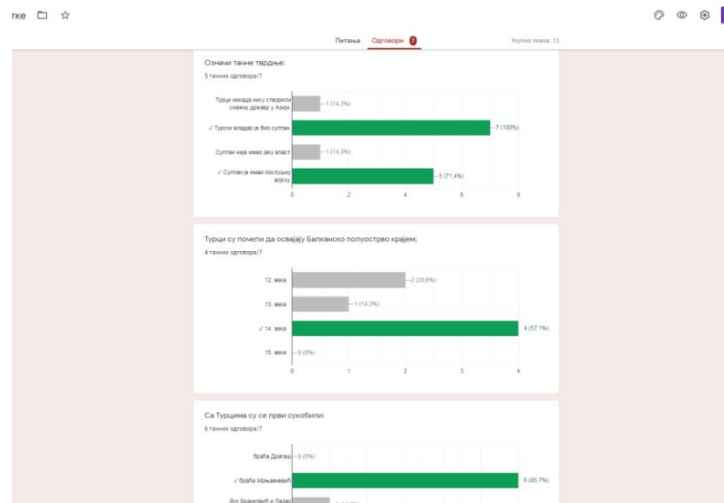
Након што савладају лекције ученици ће проверити своје знање на електронском тесту знања (Гугл тест: <http://skr.rs/pof>). Овај електронски тест знања је састављен за потребе евалуације часа. На основу резултата учитељ и ученици ће одмах сазнати у којој мери су остварени предвиђени исходи часа. Ово је веома важна етапа у којој треба да се сазна не само колико су ученици научили, него и какво је то знање, на којем је нивоу.

Слика 9. Гугл тест

5. корак: Повратак на Зум (Zoom) платформу

Када ученици заврше тест, враћају се на Зум (Zoom) платформу. Врши се кратка анализа урађеног теста, са демонстрацијом графикона. Посебно се обраћа пажња на питања у којима су ученици највише грешили.

Слика 10. Анализа теста

6. корак: Домаћи задатак

Ученици ће до следећег часа (за пет дана) за домаћи задатак имати да ураде следеће активности:

- обновити наставне садржаје из лекција;
- још једном решити тест;
- дискутовати на тему коју је поставио учитељ (Како би се Србија развијала у случају да су Вукашин и Угљеша Мрњавчевић поразили турску војску у Маричкој бици?);
- прва група ученика: Израда временске ленте *Србија Немањића. Освајање Балкана* (Тики-Токи, <https://www.tiki-toki.com>);

д) друга група ученика: *Јунаштво српских ратника у народним песмама* (Линоит, <https://en.linoit.com>);

ђ) трећа група ученика: *Велике битке* (Тинглинк, <https://www.thinglink.com>);

Циљ домаћег задатка је да се кроз понављање, вежбање и проверавање претходно обрађених наставних садржаја развија самосталност и одговорност ученика. Путем синхроне и асинхроне комуникације сви ученици учествују у решавању одређеног постављеног проблема који је дефинисан у оквиру посебне теме на форуму. Заједничком дискусијом, супротстављањем мишљења на основу аргументованих чињеница, ученици заједно иду ка једном циљу – креативном решавању проблема.

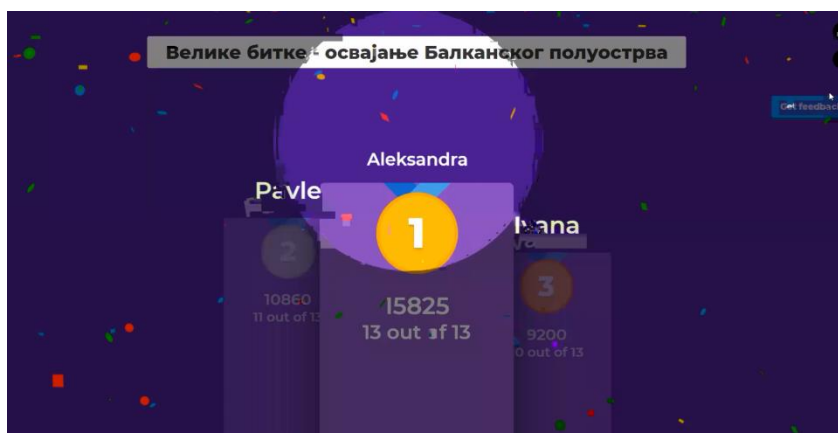
Структура и ток другог часа (утврђивање наставне јединице)

1. корак: Припрема ученика за час

Ученици су на Зум (Zoom) платформи. Од претходног часа, када је обрађена наставна јединица *Велике битке*, прошло је пет дана. Један део домаћег задатка био је да ученици дискутују на тему коју је поставио учитељ. Приказати дискусију и извести закључке. Други део домаћег задатка је био да се понови, увежба и провери знање из ове лекције. Колико су ученици успели у томе, провериће се у квизу знања *Кахут* (Kahoot, <https://kahoot.com>). Квиз знања садржи 13 задатака који се односе на наставне садржаје обрађене на претходном часу (Квиз: *Велике битке*, линк: <http://skr.rs/poE>). Осим уређаја, помоћу којих су пријављени на систем, ученици имају и паметне телефоне. Иду на договорени линк (<https://kahoot.it>) укуцавају ПИН, своје име и пријављују учешће (Слика 11). Када се сви пријаве, почиње реализација квиза. На крају последњег питања проглашавају се прва три пласирана ученика (Слика 12). Након проглашења победника следи истицање циља часа.

Слика 11. Пријава ученика

Слика 12. Проглашење победника

2. корак: Истицање циља часа: *Велике битке*

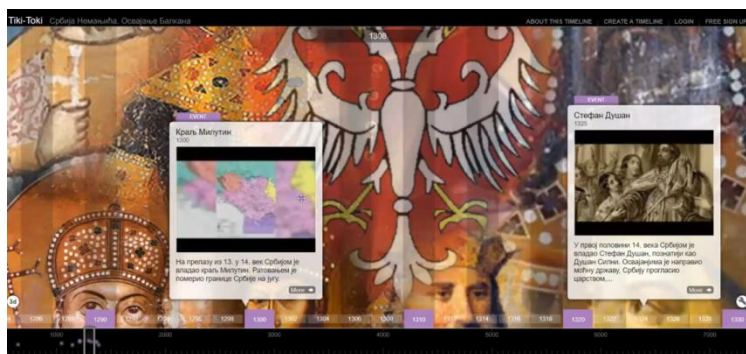
3. корак: Презентација радова

Један део домаћег задатка односио се на групни рад ученика. Циљ овог домаћег задатка био је да се утврде садржаји и да се код ученика развије функционално знање. Учитељ је током пет дана непрекидно пратио рад група, помагао уколико је то било потребно, вредновао рад у групи према одређеним критеријумима: учешће чланова тима, слагање чланова тима, уважавање туђег мишљења. У оквиру група ученици су делили улоге. На тај начин постигло се равномерно учешће свих ученика. Било је важно да свака група представи и ресурсе који су искоришћени, односно да наведе локације са којих их су садржаји преузети. Ово је важно, како би ученици схватили значај поузданости и тачности информација са различитих веб локација. Ученици активно учествују у разговору, постављају питања, образлажу, изводе закључке, разликују битно од небитног, тачно од нетачног, поуздано од непоузданог. Учитељ прати представљање радова, подстиче дискусију и вреднује презентовање. Његово интересовање усмерено је на садржај, организацију, начин излагања и реакцију слушалаца (учесника у дискусији).

У овом делу часа групе представљају своје радове.

Прва група ученика: Израда временске ленте *Србија Немањића. Освајање Балкана* (Тики-Токи, <https://www.tiki-toki.com>)

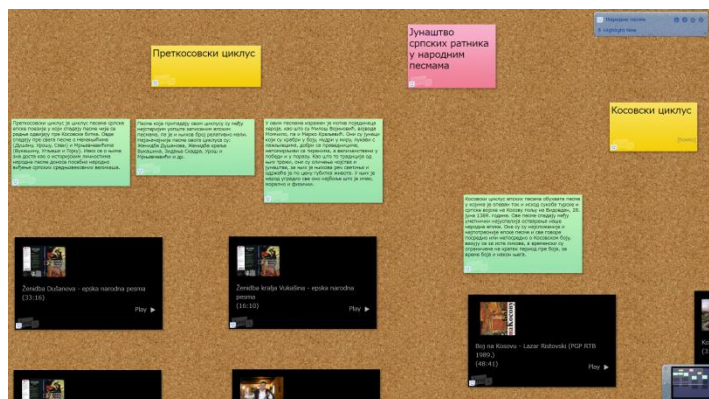
Ова група ученика је у алату Тики-Токи израдила временску ленту *Србија Немањића. Освајање Балкана*. Обухватили су период од доласка Словена на Балканско полуострво до Косовске битке. На временској ленти представили су најзначајније догађаје. Уносили су текст, фотографије и видео снимке. Рад се налази на линку: <http://skr.rs/poO>

Слика 13. Детаљ из рада прве групе ученика

Друга група ученика: *Јунаштво српских ратника у народним песмама* (Линоит, <https://en.linoit.com>)

Ова група ученика је у алату Линоит креирала интерактивну огласну таблу *Јунаштво српских ратника у народним песмама*. Извршена је корелација са наставом српског језика. Ученици су у најзначајнијим цртама представили народне песме преткосовског и косовског циклуса. На интерактивну таблу су уносили текстове и видео-записе. Рад се налази на линку: <http://skr.rs/pWm>

Слика 14. Детаљ из рада друге групе

Трећа група ученика: *Велике битке* (Тинглинк, <https://www.thinglink.com>)

Помоћу веб алата *Тинглинк* (намењен за додавање мултимедијалних и интерактивних садржаја на слике или видео садржаје) ученици треће групе су на карти представили локације Маричке и Косовске битке. Додавали су текстове, слике и видео-записе који одговарају овим догађајима. Рад се налази на линку <http://skr.rs/pW0>

Слика 15. Детаљ из рада треће групе

4. Ученичка евалуација

Поред вредновања, које је вршио учитељ, важно је и да ученици вреднују свој рад (самовредновање). Самовредновање је реализовано помоћу *Гугл упитника*. На Зум (Zoom) платформи учитељ дели екран и пројектује QR код линка на којем се налази упитник (Слика 15). Ученици помоћу телефона скенирају код и попуњавају упитник. Овај код креиран је помоћу QR stuff веб алата за креирање QR кодова (<https://www.qrstuff.com>). Упитник се налази на овом линку: <http://skr.rs/pWK>

Слика 16. QR код упитника за ученичку евалуацију

Осврт на реализоване часове

Часови су реализовани са ученицима четвртог разреда Основне школе „Браћа Рибар“ из Доње Борине. На основу евалуације и самоевалуације може да се закључи да су употребљени ИКТ алати допринели решавању одређених васпитно-образовних проблема (незаинтересованост, занемаривање самосталности, самопоуздања, радног стваралаштва и индивидуалних посебности ученика, изостајање повратне информације, вредновања и самовредновања, лоша комуникација и сарадња). Мотивација ученика је била на високом нивоу. Били су веома заинтересовани и спремни за рад. Повећана је ефикасност учења, пажња и сарадња између ученика и наставника. Обезбеђена је индивидуализација наставног процеса, рационализација времена у сазнавању суштинских и битних информација, систематично и поступно напредовање, правовремена и потпуна повратна информација о напретку учења.